

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

מקץ

חנוכה

ה'תשפ"ב

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**

לעומקו של מקרא מקץ

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים
וַיְהִי. יש ליתן טעם מדוע נקט לשון
צער. והרי בזה תם מאסרו. ויש לומר
שנקט לשון צער, שעתה מתחיל
התהליך של רד"ו שנה של השעבוד.

אָנִי וְהוּא. על דרך הרמז והסוד הם
כשמות הקדש אני והו, שהם מע"ב
שמות הקדושים היוצאים מג' פסוקים
ויסע ויבא ויט, כאומרם ז"ל [סוכה מה.
ורש"י שם] אני והו הושיעה נא,
וכמפורט בלעומקו של מקרא לפר'
בשלח.

ומלאכים אלו, אני והו, באו לסייע
להביא את יוסף לפני פרעה, ואשר על
כן יצאו שמותם הק' מפיו של שר
המשקים, ופעלו ישועות באזני פרעה.

וַיִּשְׁלַח פְּרַעֲהַ וַיִּקְרָא אֶת-יֹסֵף
וַיְרִיצֵהוּ מִן-הַבּוֹר וַיַּגְלַח וַיַּחְלֶף
שְׂמֹלְתָיו וַיָּבֵא אֵל-פְּרַעֲהַ: (מא, יד)

וַיִּשְׁלַח פְּרַעֲהַ.

ויש לשאול, מה ראה פרעה מלך
מצרים להאמין לסיפורו של שר
המשקים אודות נער עברי עבד וכו'.

אלא יש לומר, [כמבואר בסוף פרשת
וישב] שביום הולדת את פרעה, פרעה

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים

וַיְהִי. יש ליתן טעם מדוע נקט לשון
צער. והרי בזה תם מאסרו. ויש לומר
שנקט לשון צער, שעתה מתחיל
התהליך של רד"ו שנה של השעבוד.

או כלך לדרך זו: ועל דרך אל
תיקרי. אל תקרי וַיְהִי מִקֵּץ אלא
תקרי למפרע: מִקֵּץ וַיְהִי. שבזה הגיע
הקץ לוֹיְהִי, הקץ לצערו של יוסף.
ומעתה רק עלייה יש לו.

שְׁנַתִּים יָמִים. יש ליתן טעם לאומרם
יָמִים.

ויש לומר שִׁבְעַת מאסרו כל יום נראה
לו כשנה. וביום שחרורו כל השנתיים
נראו לו כיומים.

וַתִּרְעִינָה בָּאָחוּ (מא, ג). בתרגום
בָּאָחוּהָ. ולפשוטו הוא מקום מרעה.
ומדרשו לשון אחוה וריעות. כמו והוא
רועה את אחיו. מזה הבין יוסף כי
הגיעה שעתו למלוך, ולקבל פני אָחִיו.

לעומקו של מקרא מקץ

וַיְרִיצֵהוּ מִן-הַבּוֹר. והוא לשון ריצוי.
שבזה ריצוהו מן השמים לכל
סבלותיו.

וַיְרִיצֵהוּ מִן-הַבּוֹר.

בדרך הפשט הוא הבור אשר יוסף
אסור שם, במצרים.

וייש לשאול:

עד עתה התורה קראה למקום אשר
יוסף אסור שם בית הסהר, ומדוע
שינתה התורה את לשונו לקרות אותו
עתה בשם בור. ויריצוהו מבית הסהר
מיבעי לה למימר. ועוד, מדוע הדגישה
התורה בה"א הידיעה מן-הבור שהרי
לא היה ידוע עד כה בשם בור.

ולעומקו של מקרא יש לומר כי
התורה נקטה כלשונו של יוסף
באומרו לשר המשקים: (פרשת וישב
מ, טו) כִּי-גִנַּב גִּנְבֹתֵי מֵאֲרִץ הָעֶבְרָיִם
וְגַם-פֹּה לֹא עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי-שָׂמוּ
אֹתִי בְּבוֹר.

ובאומרו כן לשר המשקים התכוון
יוסף ללשון כפולה:

גם לבור הזה שהוא נמצא בו עתה
בבית הסהר, וגם לבור אשר במדבר,

עדיין לא החליט לעצמו את מי
להחזיר ואת מי לתלות.
ובהחלטה של רגע נפל בלבו של
פרעה הפור: להשיב את שר
המשקים לתפקידו, ואת שר האופים
לתלות.

וחשב פרעה שרק הוא יודע מהחלטה
זאת אשר בתוך לבו. והנה נודע לו
שיוסף ידע כבר שלשה ימים קודם
לכן מה פרעה יחליט בינו לבין עצמו.
שכל החלומות הולכים אחר הפה,
ומה שפתר יוסף היה כעין גזירה שכך
יהיה. לכן מיד ויריצוהו מן הבור.

וַיִּשְׁלַח פְּרַעֲהוּ וַיִּקְרָא אֶת-יֹסֵף
(מא, יד').

וַיִּקְרָא אֶת-יֹסֵף לְכַאוּרָה מִיּוֹתֵר
הוא. והיה די לומר וישלח פרעה
ויריצוהו מן הבור. ומאי וַיִּקְרָא אֶת-
יֹסֵף.
ועל דרך הדרש יאמר, שהמלה
וַיִּקְרָא מתארת כיצד שלח פרעה
להביא את יוסף. כזה: וַיִּקְרָא: אֶת-
יֹסֵף! אֶת-יֹסֵף! אֶת-יֹסֵף!

לעומקו של מקרא מקץ

החיצוניים שהיו לו עד היום. ורמז הפסוק על דרך עבודתו הפנימית של יוסף:

כנגד מה שהיה **מסלסל** בשערו כתיב **וַיְגַלְהוּ**, וכן כתיב **וַיַּחַלְהוּ שְׂמֹלְתָיו** כנגד מה שהיה מתהדר בכותנתו. **זָנַח זְכָרָם**, אָבַד סִבְרָם, וְנָטַשׁ סְפוּיָם. החליף כל מעטה חיצוני ומסר עצמו בידי קונו להיכנס לפני ולפנים מבעד לפרגוד לעמוד לפני מלך מלכי המלכים ולשרתו.

ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא. ולכן הבין יוסף שעתה עומד הוא לשרת פני דר עליון, ובשליחותו למשול בעם נכרי במצרים, ועל העולם כולו.

וכמבואר בלעומקו של מקרא פר' וישב, על הפסוק **ותתפשהו בבגדו**, שנתפש על לבושיו החיצוניים ועתה הגיעה העת להחליף ללבושים רוחניים פנימיים.

ועל דרך הצח והרמז, ובהמשך לנאמר שם, יש מובן נוסף לפסוק במשפטים, [שמות כ"א ח']: **אם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָה אֲשֶׁר לֹא** (כתיב) לֹא (קריא) **יַעֲדָה וְהַפְּדָה לְעַם נְכָרִי לֹא-יִמָּשֵׁל לְמַכְרָה בְּבָגְדוֹ-בָהּ.**

שבו שמו אתו אחיו. כי בשניהם התכוון לומר **לא עֲשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי-שָׂמוּ אֹתִי בְּבֹר.** ולכן נקט לשון **וְגַם**. **וְגַם-פֹּה לֹא עֲשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי-שָׂמוּ אֹתִי בְּבֹר.**

ובכך ירד יוסף לעומק הבנת ההשגחה הפרטית שהיתה עליו, כי מה שהושלך ע"י פוטיפר לבית הסהר על לא עוול בכפו, הוא כביכול המשך הבור ההוא שהשליכוהו בו אחיו במדבר. כי סדנא דארעא חד הוא.

ואשר על כן נקטה התורה בלשונו של יוסף, **וַיְרִיצֵהוּ מִן-הַבֹּר** בהדגשת ה"א הידיעה, מאותו הַבֹּר לשם הושלך ע"י אחיו.

ובזה התקיימה רוח הקדש, **לז,כ' ורש"י שם**] שאמרה רוח הקדש בעת אשר הִשְׁלִיכוהו לבור:

וַנְרָאָה מֶה-יִהְיֶה חֲלֹמֹתָיו.

כי מן הבור הזה יריצוהו למלוך על מצרים.

וַיְגַלְהוּ וַיַּחַלְהוּ שְׂמֹלְתָיו. שְׂמֹלְתוֹ, היה לו לומר. אלא שְׂדֹבֵר הכתוב בלשון רבים לומר שהחליף כל שמלותיו

לעומקו של מקרא מקץ

הוא אותה כתנת. ועתה הגיעה העת להחליף שמלותיו. ואע"פ שגיבוינו מלך היו לו, התלבש עתה בלבוש של צניעות ועונה.

ובזה נפרד לעולם מכתונת הפסים אשר היה לבוש בה במחשבותיו ובזכרונותיו. ויעמוד לפני פרעה, ופרעה לשון פירוע וגילוי, שעתה העת לגלות את הפנימיות שלו בלא מעטה חיצוני.

כנר חנוכה שמגלה לעין כל את סתרי הנסים של הקב"ה שבכל דור ודור.

וקמו שבע שני רעב אחריו ונשפח כל-השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את-הארץ. (מא, ל')

וקמו. תקומה תהיה להן, לשבע שני הרעב, ומה היא התקומה, לשבע שני רעב. שיהיו רק שתי שנים של רעב במקום שבע. ששמעת בואו של יעקב אבינו למצרים, יופסק הרעב בכח ברכתו. לכן הוציאו הכתוב במקום שנות רעב, לומר שני רעב. לשון שנים.

דליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא:

אדנייה ירמוז להקב"ה, אדנייה של תבל ומלואה, אם-רעה בעיני אדנייה ירמוז לדיבתם רעה שהוציא יוסף על אחיו. ושליחותו של יוסף בגלות מצרים אשר לו יעדה, למען כבודו ית', ולא יעדה לשנאה ע"י הוצאת דיבה ובהתגרות באחיו על ידי כותנתו, ולכן לעם נכרי לא-ימשל למכרה את תבואתה של מצרים, בבגדו-בה כל זמן שבגדו בידה, בידה של אשת פוטיפר, היא הקליפה של טומאת היצר הרע המולך על החיצוניים ע"י החיצוניות. עד אשר יכניע את הקליפה, ויבטל את בגדיו אשר בידה, על ידי הפנימיות, הם הכוחות הפנימיים של עבודת מלך מלכי המלכים.

ועתה, משנאמר ביוסף ויגלה ויחלה שמלתיו, מתקיים בו וקפדה. שהקב"ה קפדה לשליחותו של יוסף, ולכן עתה העת לפדותו, ולהעלותו מן הבור למלוך על מצרים ועל שאר תבל ארצו.

ואע"פ שלבור הושלך לאחר שהורידו ממנו את הכתנת, מכל מקום, הוא - עדיין לא הוריד לעצמו את הכתנת עד עתה. ולגביו כאילו לבוש

לעומקו של מקרא מקץ

סופית. **וּתְבַלְעֵנָּה הַשְּׂבָלִים הַדְּקוֹת אֵת שְׂבַע הַשְּׂבָלִים הַטְּבוֹת.** והרי ה' **נַחֲסָרָה,** והיא כנגד **חַמֵּשׁ שָׁנִים** שנחסרו משבע שנות הרעב. לכן אמר יוסף וְקָמוּ שְׂבַע שָׁנֵי רָעָב. אך רק רָמַז ולא אמר בפירושו, לקיים את מה שאמר פרעה **וְאֵינִי מֵגִיד לִי.**

שֵׁשׁ דְּבַר שְׁאִין מֵגִידִין לוֹ. שהרי תכניות הקב"ה התלויות בברכתו של יעקב הן "כבשונו של עולם", כלומר סתרי הנהגתו.

וּתְחַלְיֶנָּה שְׂבַע שָׁנֵי הָרָעָב לְבֹא כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף. (מא,נד)

יֵשׁ לִיתֵן טַעַם מדוע אמר הכתוב **כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף** ולא אמר **כְּאֲשֶׁר הִרְאָה הָאֱלֹקִים אֶת פְּרַעְיָה.** **אֵלֶּא** מכיון שהחלומות הולכים אחר הפה ואחר פתרונו של יוסף, הם נקראים על שמו, ולכן נאמר **כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף.**

ואע"ג שגם בַּשְּׁנֹת הַשְּׂבַע אמר יוסף **שָׁנֵי כִּכְתוּב: [פס' לד'] יַעֲשֶׂה פְּרַעְיָה וַיִּפְקֹד פְּקָדִים עַל-הָאָרֶץ וַחֲמֵשׁ אֶת-אָרֶץ מִצְרָיִם בְּשֶׁבַע שָׁנֵי הַשְּׂבַע,** כאן לא התכוון יוסף לשתי שנים, אלא אגב שאמר על הרעב **שָׁנֵי,** אמר גם על השבע **שָׁנֵי.**

ועוד, שבשנות הרעב דייק הכתוב כדלקמן: **(מא,כו') וְשֶׁבַע הַשְּׂבָלִים הָרַקוֹת שְׁדָפוֹת הַקְּדִים יִהְיוּ שְׂבַע שָׁנֵי רָעָב.**

וּכְאֵן רמז לו יוסף שהרעב יפסק בגין יעקב אביו, כנ"ל, שכן רמז לו כאן את שמו של יעקב, [וְשֶׁבַע הַשְּׂבָלִים הָרַקוֹת שְׁדָפוֹת] הַקְּדִים יִהְיוּ **שְׂבַע שָׁנֵי רָעָב.**

וִישׁ לִיתֵן טַעַם לדברי יוסף הנ"ל, היכן ירמוז **הַחֲלוֹם** ליוסף שתהינה רק שתי שנות רעב.

וִישׁ לֹאמַר שלמד זאת מכך **שִׁפְרַעְיָה שָׁנָה** בענין השבלים, שכן בחלום עצמו כתוב **וּתְבַלְעֶנָּה עִם ה' א' בִּסּוּף הַתִּיבָה.** **וּתְבַלְעֶנָּה הַשְּׂבָלִים הַדְּקוֹת** וגו'. וכאשר פרעה מספר ליוסף הוא אומר **וּתְבַלְעֵנָּה לֵלֵא ה' א' אֵלֶּא בְּנוֹן**

לעומקו של מקרא מקץ

ככתוב **מֵה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צָפְנָת לִירְאִיהָ** (תהלים לא, כ').

או כלך לדרך זו:
שנקרא **צפנת** על שם השולחן שהיה **בצפון**, וכשם שמהשולחן מתברכות התבואות, היה יוסף משביר לחם לכל העולם כולו. והוא אותיות **פענח**: **פת** לרעבים **נתנה** **חכמתו**.

ועל דרך **הצח**, **פענ"ח** נוטריקון פרנס עולם ניתן חלקו. ובזה התפרסם שמו של הקב"ה כפרסום הנס **בחוכה**. והוא נוטריקון **פענ"ח**: פרסום עולם **נר חנוכה**.

וַיִּקְרָא פְרַעְהָ שֵׁם-יוֹסֵף צָפְנָת פְּעֻנָה וַיִּתֵּן-לָהּ אֶת-אֶסְנֹת בֵּת-פּוֹטִי פְרַע פְּהוּ אֵן לְאִשָּׁה וַיַּצֵּא יוֹסֵף עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם (מא, מה')

וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה-לו **אסנת** **בת-פוט** **פרע פהו** **און** (מא, ג').

וַיִּקְרָא פְרַעְהָ שֵׁם-יוֹסֵף צָפְנָת פְּעֻנָה (מא, מה')

צפנת פענח. **פירש רש"י**, מפרש הצפונות, ואין ל**פענח** דמיון במקרא. **ואונקלוס** תרגם **גברא דמטמרו גלון** לה, איש אשר הצפונות גלויות לו, **ובתרגום יונתן** פירש **גברא דטמירן מפרסם** איש מפרסם הצפונות.

ויש ליתן טעם לשני התרגומים, היכן נרמזו דבריהם.

ויש לומר על דרך הצח שהוא מלשון נוטריקון של האותיות: **פה עין** **נון חית**:

פה הוא **תמגלה**

מה **שעין** יראו **נסתרות**

צפונות ואינן **נראות**

תלומות יגלו **פתרונות**

ועוד יש לומר שכל הצפונות והנסתרות שהיו ליעקב והאחים כל זמן העדרו של יוסף, עתה משעלה לגדולה, **פוענחו** כולם. וכמו שאומר המדרש, אוי לנו מיום התוכחה, שכשאמר יוסף לאחיו **אני יוסף**, התבררו לכולם למפרע **כל התמיהות**. והיינו, **צפנת פענח**.

לעומקו של מקרא מקץ

שברך יצחק את יעקב וַיִּתֵּן-לָהּ הָאֱלֹהִים, [בראשית כז, כח] ופירש רש"י על וַיִּתֵּן - שיתן וַיִּחְזוּר ויתן, לכן **החסירה** התורה מכהן און את **האות ו' (מא, מה')** והעמידתו על **כהן אן** כדי שלא יתלו בעבודה זרה את מה שיוסף זן את כולם, אלא יתלו השפע בקב"ה **בלבד**, וכמו שאמר יוסף **בְּלִעְדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלֹום פְּרַעָה**. ומאון נשאר אן, המורה על **אן, אין ואפס**.

ופסוק שני (מא,ג) בו נאמר **כהן און עם וו'**, בא ליחס את אסנת באשר היא **אם ילדיו**. שכן ו' הוא מלשון תוספת, ועם המילוי הוא שני ווין כזה: וו', להורות על **תוספת שני בנים**. ועוד באה האות ו' להורות שנוולדו עד **סוף שְׁבַע שָׁנֹת הַשְּׁבַע**. שכן ו' עם הכולל נחשב **שְׁבַע**.

וכן נרמז מן הפסוקים של כהן און **שאסנת בת דינה** היתה, נכדת יעקב. ממה שנכתב בפסוק הראשון **וַיִּתֵּן-לוֹ** [פרעה] **אֶת-אֶסְנַת בַּת-פְּוֹטִי פְּרַע כַּהֵן אֵן לְאִשָּׁה (מא, מה')** ולא כתוב ויתן לו **פּוֹטִיפְרַע** את בתו, יש לומר **שפרעה** קנה אותה מידי הסוחרים **כפי**

יש להבין מדוע נכתב יחוסה של אסנת **פעמיים** בזה אחר זה בהפרש של חמישה פסוקים בלבד.

ועוד יש ליתן טעם מדוע בפעם הראשונה כתוב **כַּהֵן אֵן** בלי וו' ובפעם השניה נכתב **כַּהֵן אֵון** מלא עם וו'.

ועוד, מן המדרש [פרקי דרבי אליעזר, ל"ז] וכן מתרגום יונתן אנו למדים **שאסנת בת דינה** היתה, שהרתה לשכם בן חמור וילדה בת בשם אסנת. והשבטים הרחיקוה, והקב"ה סובב את הדברים והיא הגיעה למצרים לביתו של פוטיפר. ויש ליתן טעם היכן נרמז דבר זה כאן בפסוקים.

ועוד יש להבין מדוע **פרעה** הוא שנתן את בתו של פוטיפרע ליוסף, והרי היה צריך לומר ויתן לו **פּוֹטִיפְרַע** את בתו.

ולעומקו של מקרא יש לומר לכל הנ"ל **שפרסם** הכתוב יחוסה של אסנת פעמיים, ללמד שלא למדה ממעשיהם הרעים. **וכן** ליחס את אסנת, באשר היא **אשתו העומדת לציידו בפרנסו** את כל העולם הבאים מצרימה. ולכן נכתב פסוק ראשון כהן אן בלי ו'. כי און בגימטריה ז"ן. ובהיות האות ו' מורה על שפע תוספת וברכה, כמו

לעומקו של מקרא מקץ

הפסילים. וכנאמר לגבי הפסילים
[תהלים קלה, יז]: **אָזְנִים לָהֶם וְלֹא
יָאָזְנִו. שְׁלֹפֵי הַפֶּשֶׁט אֵין הֵם מֵאֲזִינִים**
למי שפונה אליהם.

ולעומקו של מקרא ידרש שגם אין
בכחם לזון ולפרנס את הפונים אליהם.
לכן נאמר **אָזְנִים לָהֶם וְלֹא יָאָזְנִו.**
ותהיה המלה **יָאָזְנִו** משרתת שתי
משמעויות. האזנה מלשון **הקשבה**,
והאזנה מלשון **הזנה**, מלשון פרנסה
וכלכלה. אף שציירו לפסילים צורת
האזן, אין הם מאזינים לפונים אליהם
לזון אותם. לכן נאמר כהן אן בלי ו'
שאינו מאזין ואינו זן.

ובשימת לב, פעמיים אמר דוד המלך
מעין פסוק זה לגבי עֲצֵבֵיהֶם של
הגויים ופסיליהם, ושינה דבריו מפסוק
לפסוק. שכן **בפרק קטו, ו'** אמר
**אָזְנִים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, ובפרק
קלה, פסוק יז'** אמר **אָזְנִים לָהֶם וְלֹא
יָאָזְנִו.** ורצונו לומר שהפסל לא ישמע
ולא יאזין. **לא ישמע מרחוק וגם לא
יאזין מקרוב.**

ועוד שינה הכתוב: בפה ועין און ואף
כתב "להם". ובידיהם ורגליהם לא
כתב "להם": **פה להם עין להם,**
אָזְנִים לָהֶם אף לָהֶם ואף על פי כן:

שקנה את יוסף, ומסרה לפוטיפרע
כפי שמסר לו את יוסף. ולכן ענין
משותף להם, ששניהם ניקנו על ידי
פרעה, ושניהם ניתנו על ידי פרעה
לפוטיפרע.

וידויק ענין זה ששניהם נמכרו על ידי
פרעה, ופרעה הוא שנתנם לפוטיפרע,
מפרשת וישב [לז, לז], שם נאמר:
וְהַמְדָנִים מְכָרוּ אֹתוֹ אֶל-מִצְרַיִם
לְפוֹטִיפָרִ סָרִיס פְּרֹעֶה שֶׁר הַטַּבָּחִים. וכן
פירושו:

וְהַמְדָנִים מְכָרוּ אֹתוֹ אֶל מִצְרַיִם
הכוונה אל פרעה, שהוא הנקרא
מצרים, בהיותו מלך מצרים, והוא
מסרו לפוטיפר שנאמר **לְפוֹטִיפָר סָרִיס**
פְּרֹעֶה וגו'. ונאמר **וְהַמְדָנִים** עם ו'
החיבור, שהוסיפו מכירה על מכירה.
שמכרו את יוסף כשם שמכרו את
אסנת.
ואשר על כן, נרמז בזה כנ"ל,
שאסנת בת דינה נכדת יעקב היא,
כיוסף שהוא בן יעקב.

ועוד בענין כהן אן, שנכתב ללא ו'
לומר שאין בכח עבודה זרה לזון
ולפרנס. **כי האות ו'** היא כעין
הצינור שמעביר השפע מלמעלה
למטה. ולא ימצא צינור השפע אצל

לעומקו של מקרא מקץ

וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה לְשִׁבֵר אֶל
יֹסֵף פִּי חֶזֶק הִרְעֵב בְּכָל הָאָרֶץ.
(מא, נז')

תרגום אונקלוס: וכל דיירי ארעא.
יש לומר שבא הכתוב לרבות גם את
עשו ואת כל אלופיו. ויוסף ליקט
מהם את כספם אשר לקח אליפז
מיעקב אביו, והשאירם בחוסר כל.

ומסתבר לומר שגם השתחוו לו כמנהג
כל הארץ, ובזה מצא יוסף מנוחה
ונקמה מתוקה על מה שהוצרכו הוא
ואמו להשתחוות לפני עשו עת בא
לפגוש את יעקב אביו, וכפי שנאמר
שם: [וישלח לגי'] וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף
וַרְחֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

ואף על פי שנאמר ובית יוסף להבה.
לא שרף את עשו ואלופיו שנמשלו
לקש, שהרי עדיין לא הגיע הזמן של
וְעָלוּ מִוְשְׁעִים בְּהָר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת-
הָר עֲשׂו וְהִיָּתָה לִיהוָה הַמְּלוֹכָה, ולכן
רק לקט את כל כספו, ועני חשוב
כמת, כשם שעשה אליפז לאביו.

[קטו, ה'-ו'] פה לָקַם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינַיִם
לָקַם וְלֹא יִרְאוּ: אֲזַנַיִם לָקַם וְלֹא
יִשְׁמְעוּ אֵף לָקַם וְלֹא יִרְיחוּן.

ובידיים וברגליים לא כתב להם
אלא יְדִיקָם - וְלֹא יִמְיִשׁוּן, רְגְלֵיהֶם -
וְלֹא יִהְלְכוּ {פסוק ז}, לומר לך שעיקר
עשיית החסד שהיא באמצעות הידיים
והרגליים, לא תמצא כלל בפסילים.

וירמזון אֶלֶיךָ מִלֵּיא למה שאמר
פרעה: וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל-יוֹסֵף אֲנִי
פְּרַעְה וּבִלְעָדֶיךָ לֹא-יָרִים אִישׁ אֶת-
יָדוֹ וְאֶת-רִגְלוֹ בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם [מא,
מד'].

לומר לך: שמבלעדי יוסף הרי כולם
הם כפסילים. יְדִיקָם - וְלֹא יִמְיִשׁוּן,
רְגְלֵיהֶם - וְלֹא יִהְלְכוּ. ויוסף הוא
המשביר לבדו, ממשיך השפעה וברכת
השם בארץ.

לכן נכתב בפסוק הראשון (מא, מה')
כהן אֵן בְּלִי ו' להורות שאין בכה
עבודה זרה ולא כלום, ובודאי שאין
בכוחה לזון ולפרנס, אלא הקב"ה הוא
הזן את הכל ואין בלתו, ובחר בזה
ביוסף להוסיף לעם תבואתו.

לעומקו של מקרא מקץ

"אשרי שאל יעקב בעזרו שִׁבְרוּ על ה'
אלקיו.

**וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת-אַחֵיו וְהֵם לֹא
הִפְקְרוּ (מב,ח).**

אֶת-אַחֵיו. הכיר את אחותם.
שניכר עליהם עתה כי רוצים להחזירו
אל אביו.

וְהֵם לֹא הִפְקְרוּ. ופירש רש"י
שיצא מאצלם בלא חתימת זקן.
ועכשיו מצאוהו בחתימת זקן. [והוא
מדברי רבותינו ז"ל [יבמות פח. וכתובות
כז:]
ויש לשאול, לכאורה, אע"פ כן, מי
שעינו חדה יכיר את רעהו גם אם לא
היתה לו קודם לכן חתימת זקן.

וכעין זה מקשה האוה"ח הק': הגם
שהוא הכירם לצד שהניחם בחתימת
זקן ומטבע אנושי כשתולד הידיעה
בלב א' מהשנים גם בלב השני
יתעורר בחינת הזכרון כי הלבבות
יגידו סודות נעלמים כאומרם (משלי
כז) כמים הפנים לפנים כן לב האדם
לאדם, ויידקדקו בעינים במצח
בדיבור והידיעה הולכת וגדלת עד
שישלים הבחון. ומתרץ אוה"ח הק':

רְדוּ-שְׁמָה. (מב,ב')

במדרש תנחומא מובא: מה רְדוּ,
שְׁרָאָה שְׁיָרְדוּ שְׁמָה וְיִשְׁתַּעֲבְדוּ
בְּמִצְרַיִם כְּמִנְיַן רַד"ו.

ורש"י בפירושו הוסיף נופך משלו
ודייק על דרך הפשט: רְדוּ ולא
אמר לכו, רמז למאתים ועשר שנים
שנשתעבדו למצרים כמנין רד"ו.

ולעומקו של מקרא ידרש רד"ו
מאתים ועשר שנים, גם מהמשך
הפסוק: רְדוּ-שְׁמָה. באומרו שְׁמָה
הרי אותיות משה אמורות. והם גם
אותיות השם. וכך אמר יעקב לבניו,
בסוף רד"ו שנה יקום משה על פי
השם. וזה לשון שמ"ה.

ובהמשך דבריו של יעקב לבניו
נאמר, רְדוּ-שְׁמָה וְשִׁבְרוּ-לָנוּ מִשָּׁם
וְנִתְּנָה וְלֹא נָמוּת. וְשִׁבְרוּ בשין
ימנית, הוא לשון פרנסה.

ולעומקו של מקרא, ידרש בשין
שמאלית, כעין כך: וְשִׁבְרוּ, לשון
תקווה, ועל ידו של משה נחיה ולא
נמות, שנחיה בעוה"ז ולא נמות לעולם
הבא. וזה שאמר דוד המלך בתהלים

לעומקו של מקרא מקץ

על דרך הרמז, רמזו לו בזה בדרך
ההכנעה, שהאחד חסר. וכל עוד
האחד חסר גם אנחנו לא שלמים.

ועוד רמזו לו, בדרך הגבורה
והניצוח, ועל דרך אין מוקדם
ומאוחר בתורה. כשם שאמרו בני גד
ובני ראובן למשה רבנו **נַחֲנוּ** נַעֲבֹר
חֲלוּצִים לְפָנֶיךָ ה' אֲרָץ פְּנֵעַן וְאֶתְנוּ אֶחָד
נַחֲלָתְנוּ, מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן, ואמרו **נַחֲנוּ**
במקום לומר ו**אנחנו**, שעל ידי שעברו
חלוצים וקיימו את נדרם, עזר הקב"ה
ומיגרו **ז' עממין**. שכן ו"א
בגימטריה **ז'**. ולכן נעקר ו"א ונשאר
נחנו. וכאלו הכתיבו שע"י **נחנו**
נעבור, כן נחנו **נעביר** את ז' עממין מן
הארץ.

וכאמרם ליוסף, כשם שנעביר ז'
עממין מן הארץ, באמרנו **נחנו**, כן
נעבירך מן הארץ אם תוסיף להתנכל
לנו, וזה שאמרו בני איש אחד **נַחֲנוּ**.

ועל דרך הסוד, כמובא בלעומקו של
מקרא לפר' תזריע (יג, ט') (ויובא כאן
בקצרה) כיוונו בזה לשם הקדוש
גחב"ה גחפ"ר וווי"ה. היוצא מי"א
פסוקים המתחילים בנ' ומסתיימים בנ'

אף על פי כן מודיע הכתוב שהם לא
הכירוהו, והטעם לצד ראותו ברום
המעלות החליטו הבחינה והרחיקו
מלבם מחשוב דבר זה.

ולעומקו של מקרא נאמר בדרך
נוספת מאי וְהֵם לֹא הִפְרָהוּ. וְהֵם לֹא
הִפְרָהוּ לא רק עתה, אלא מעולם לא
הכירוהו. מעולם לא ידעו גדולתו
הפנימית. רק ראו חיצוניותו, סלסול
שערו והכתנת. ולכן עתה משגלה
והחליף שמלותיו וגם זקנו גדל, ובזה
נשתנה מראה חיצוניותו, לכן לא
הכירוהו. ואם היו מכירים את גדלותו
הפנימית, היו מכירין אותו כאז כן
עתה. אלא שהם לא הכירוהו מעולם,
ולכן לא הכירוהו גם עתה.

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנָי וְעַבְדֶּיךָ בָּאוּ
לְשֹׁבֵר-אֶפֶל: (מב, י')

כִּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ-אֶחָד נַחֲנוּ פְּנִים
אֲנַחְנוּ לֹא-הָיוּ עַבְדֶּיךָ מְרַגְלִים
(מב, יא)
נַחֲנוּ. חסרה א'.

לעומקו של מקרא מקץ

נָתַד אָבוֹתֶם עֲשֵׂה פְלֵא. בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שָׁדָה
צַעַן: [תהלה' עה, יב']

נָתַד יֵית כְּצֶאֱן עֲמֹד. בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן [תה' עז, כא']
נִפְתִּי מִשְׁכְּבִי. מִר אֶהְלִים וְקִנְמוֹן: [משלי ז, יז']

נִר ה' נִשְׁמַת אָדָם. הִפֵּשׁ כֵּל תְּחַרֵּי בְטָן:
[משלי כ, כז'] עד כאן השם הק' גחפ"ר.

נִרְפַת תִּטְפְּנָה שְׁפֹתֶיךָ פִּלְהָ. דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת
לְשׁוֹנְךָ, וְרִיחַ שְׁלֹמֹתֶיךָ בְּרִיחַ לְבָנוֹךָ: [שה' ש, ז, יא']
נִרְדוּ מִתּוֹךְ כָּבֵל וּמִאֶרֶץ כְּשָׂדִים צֹאוּ. וְהָיוּ
כְּעֹתוּדִים לִפְנֵי צֶאֱן: [ירמיהו ג, ח']

נִרְשָׁקִי קִשְׁת מִמִּינִים וּמִשְׁמָאִלִים בְּאֶבְנִים,
וּבְחִצִּים בְּקִשְׁתִּי. מֵאֲחִי שְׂאוּל מִבְּנֵימֶן.
[דברי הימים א, יב, ב']
עד כאן השם הק' ווו, ומוסיפים י"ה. והוא
השם וווי"ה.

[ואף על גב ששלושת הפסוקים האחרונים
נוֹפֵת, נִדוּדוּ, נוֹשָׁקִי כְתוּבִים בְּמִקְוֹרֵם בְּלִי ווּי, ו
לְצוּרֵךְ הַלְחַשׁ מוֹסִיפִין לָהֶם ווּיִן שֶׁל הַשֵּׁם
הַק' ווּי, שֶׁהוּא מַע"ב שְׁמוֹת הַיּוֹצֵאִם מִג'
פְּסוּקִים שֶׁל וִיסַע וַיבֹא וַיִּט שֶׁבִפְרֹשֶׁת בִּשְׁלַח
שְׁמוֹת י"ד, יט-כ"א, וּמוֹסִיפִין לָהֶם כֹּאמֹר
י-ה לְקִיּוֹם הַלְחַשׁ.]

והעיד רבי רפאל לוין צ"ל שהוא כלשונו
"לחש בדוק ומנוסה".

ובאמרם בְּנֵי אִישׁ-אֶחָד וְנָחֲנוּ, כִּי ווּנו
בזה ללחש הנ"ל שנאמר בו **נָחֲנוּ** נִעְבֵּר
וְחֹלְצִים וְגו' כדי שלא ישלוט בהם
יוסף על ידי עין הרע, פחדים וכשפים.

וביניהם הפסוק (מטות לג, לב) **נָחֲנוּ**
נִעְבֵּר וְחֹלְצִים לִפְנֵי ה' אֶרֶץ כְּנָעַן
וְאִמְנו אֲחֻזַּת נַחֲלֹתֵנוּ, מִעֵבֶר לַיַּרְדֵּן.

וכבר מובא בסידורים בפיוטים למוצאי
שבת ונקראים על שם הפסוק הראשון
מביניהם **נגע צרעת**:

נגע צרעת כִּי תִהְיֶה בְּאֶדָם וְהוֹבֵא
אֶל-הַכֹּהֵן (יג, ט).

והוא לחש המועיל **לשמירה**, נגד
כשפים ועין הרע ונגד **פחדים**. וכן
מובא ברבינו יהודה החסיד, וברבנו
בחי (בפר' מטות לג, לב), וּבְשָׂרְשֵׁי
השמות להרמ"ז.

והשם הק' הנ"ל [גחב"ה גחפ"ר וווי"ה]
יוצא מכל **אות שניה** שבפסוקים אלו.
כזה:

נגע צרעת כִּי תִהְיֶה בְּאֶדָם. וְהוֹבֵא אֶל
הַכֹּהֵן: [ויקרא יג, ט']

נָחֲנוּ נִעְבֵּר וְחֹלְצִים לִפְנֵי ה' אֶרֶץ כְּנָעַן. וְאִמְנו
אֲחֻזַּת נַחֲלֹתֵנוּ, מִעֵבֶר לַיַּרְדֵּן: [במדבר לב, לב']

נָבִיא מִתְּרַבֵּעַ מֵאֲחִיָּה כְּמִנִּי, קוֹם לֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ
אֲלֵיו תִּשְׁמָעוּךָ: [דברים יח, טו']

נָהַר פִּלְגִּי וְשִׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים. קֹדֶשׁ מִשְׁכְּנִי
עָלְיוֹךָ: [תהלה' מז, ה'] עד כאן השם הק' גחב"ה.

לעומקו של מקרא מקץ

נפתלי. וגם ישועתו מבית הסהר היתה אמורה לבא ביום השלישי, שנאמר ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה, לולא אמר זכרתי והזכרתיני.

ועל דרך הסוד, יוסף שהוא מידת היסוד, הוא המידה הששית מן החסד, והשלישית מהנצח, ויבוא לסוף שתי שלשות:

**חסד-גבורה
תפארת,
נצח-הוד
יסוד.**

וכן לידתו היתה בשלישי, כנ"ל, **וכעין נצח והוד שמקדימים להיסוד**, כן קדמו דן ונפתלי ליוסף. וזה שהתכוונה רחל ו**אֲבָנָה** גם אנכי ממנה. הוא בנין שבע הספירות הק'. שכן גם בגימטריה קטנה 7.

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו וְגו' עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת (מב, כא')
בָּאָה אלינו, ברש"י והוא בלשון עבר וטעמו בבית. ותרגומו: על פן **אֶתָּה** לְוַתְּנָא עֲקָתָא הָדָא. וכן מצינו **אֶתָּה** ברחל [ויצא כט, ט'] עוֹדְנָה מְדַבֵּר

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח, יאמר שיתכן והיו אלו ראובן וגד שאמרו כן, **פָּלְנוּ בְּגֵי אִישׁ-אֶחָד נִחְנוּ** כפי שאמרו בניהם בני גד ובני ראובן למשה רבנו: **נִחְנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לְפָנֶי ה' אֶרְצָךְ פְּנֹעוּ. וְכַעֲיִן מַעֲשֵׂה אֲבוֹת סִימָן לְבָנִים.**

ועל דרך הטעמים, יש לומר בשימת לב שהמלה **נִחְנוּ** מוטעמת ב**אתנחתא**. ומשהחסירו את הא' הרי הם כאומרים: **לא ננוח** עד אשר נביא את יוסף אחינו עמנו לאבינו.

וַיֹּאסֶף אֲתָם אֶל-מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים (מב, יז')

ויש ליתן טעם לשלשת ימים אלו. והם כעין שאמרו בב"ר אין הקב"ה מניח את הצדיקים בצרה ג' ימים. שנאמר **יִחְנְנוּ מֵיָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִקְמְנוּ וְנִחְיָה** (הושע, ו, ב').

ולעומקו של מקרא יאמר שזו מידתו של יוסף בכל מקום, **להיושע בשלישי**. שכן יוסף נולד לרחל לאחר שבלהה ילדה שני בנים. את דן ואת

לעומקו של מקרא מקץ

ההכנה לראשית ממלכת יוסף, כפי שיתבאר לקמן.

ואשר על כן, יש לדרוש פרק י, פס' י' בבראשית שם נאמר:

וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ [של נמרוד]
בְּבֶל וְאַרְרָךְ וְאַפְדִּי וְכַלְנֵה בְּאַרְרָץ
שִׁנְעָר (בראשית י, י').

רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ הֵן אוֹתוֹת :

וַיֹּאמֶר אֲתִי שִׁפְלָתָם.

בְּבֶל כִּנְגַד מֵה שֶׁאֵמֵר יַעֲקֹב: יוֹסֵף
אֵינְנוּ, שִׁנְבֹלַע בֵּין הָאוֹמוֹת.

וְאַרְרָךְ כִּנְגַד מֵה שֶׁאֵמֵר יַעֲקֹב: וְשִׁמְעוֹן
אֵינְנוּ עַל שֶׁלֹּא נִיחַן בְּאַרְרָךְ אִפְיָם,
כִּכְתוּב בְּשִׁמְעוֹן וְלוי אֲרוּר אִפְסֵי כִי עֵז.

וְאַפְדִּי כִּנְגַד וְאֶת-בְּנֵימִן תִּקְחוּ שֶׁכֵּן
אַפְדִּי הֵן אוֹתוֹת דְּכֹא. וְנֹאמֵר [ישעיהו
נז, טו'] כִּי כֹה אָמַר יְהוָה וְנִשְׂאָ שֶׁכֵּן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ
מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשֶׁכּוֹן וְאֶת דְּכֹא וְשִׁפְלֵי רִיט,
אֵמֵר אֲשֶׁכּוֹן כִּנְגַד שְׁכִינָה שֶׁהִיָּתָה
בְּחֻלְקוֹ שֶׁל בְּנֵימִן, וְסִמֵּךְ לִיה דְּכֹא.

וְכַלְנֵה כִּנְגַד מֵה שֶׁאֵמֵר עָלַי הָיָה
כַּלְנֵה.

בְּאַרְרָץ שִׁנְעָר אֵל תִּקְרִי שִׁנְעָר

אַלֵּא שִׁנְעָר, וְכֹאֹמְרוֹ בְּאַרְרָץ שִׁנְעָר
יְהִיָּה מוֹלֵךְ בַּהּ. וְכֹדְכֵתִיב וְשֶׁם אֲתַנּוּ
נַעַר עֲבָרֵי עֶבֶד לְשֵׁר הַטְּבָחִים.

עַמִּים וְרַחֵל | בְּאֵה עִם-הַצֹּאן. וְתִרְגְּמוּ:
עַד דְּהוּא מַמְלֵל עִמְהוֹן וְרַחֵל אֶתָּת עִם
עֲנָא וְגו'. נִצְנֵצָה בַּהֶם רוּחַ הַקְּדוֹשׁ,
שֶׁבֵן רַחֵל עוֹמֵד לִפְנֵיהֶם. רַק לֹא יִכְלוּ
לִפְרֹשָׁה הִיטֵב. וְכֹאִילוֹ אוֹמְרִים: עַל כֵּן
בְּאֵה אֵלֵינוּ הַצֹּרֵחַ הַזֹּאת. שֶׁלֹּא נִהְגְּנוּ
בְּיוֹסֵף כִּרְחֵל אֶת צֹאנָה.

וַיִּסַּב מִעֲלֵיהֶם וַיִּגְבֶּךְ (מא, כד').
פִּירְשׁ"י לִפִּי שֶׁשִּׁמְעֵהוּ שֶׁהָיוּ מִתְחַרְטִים.
וַיֵּשׁ לְהַבִּין מְדוּעַ אֲסַר אֶת שִׁמְעוֹן וְלֹא
נִגְלָה אֵלֵיהֶם עֵתָה בִּ"אֲנִי יוֹסֵף", וְמְדוּעַ
בַּכֹּה. אֵלֵא י"ל שֶׁרָאָה אֶת חֲרַטְתָּם כִּמֵּן
הַשִּׁפָּה וְלַחֲוֶץ. וְכִגוֹן רָאוּבֵן שֶׁאֵמֵר
"הֵלֵא אִמְרַתִּי לָכֶם". כֹּאשֶׁר כֹּל אֶחָד
מֵאֵשִׁים אֶת חֲבִירוֹ, וְאֵין לֹקַח הָאֵשֶׁמָה
עַל עֲצֻמוֹ.

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲתִי
שִׁפְלָתָם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ
וְאֶת-בְּנֵימִן תִּקְחוּ עָלַי הָיָה כַּלְנֵה
(מב, לו').

לִית מִילְתָּא דְלֵא רְמִיזָא
בְּאוֹרֵייתָא. וְהֵנָּה, דְּבִרֵי יַעֲקֹב אֵלוֹ
יִרְמְזוּן לְרֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ נִמְרֹד, שֶׁהִיא

לעומקו של מקרא מקץ

יש לשאול בדברי יהודה **הַעֵד הַעֵד** פְּנֵי הָאִישׁ וכן פִּי-הָאִישׁ אָמַר אֱלֵינוּ וגו', **ובשימת לב** יוסף לא העיד ולא אמר כדברים האלו כלל.

ומדוע יחזור יהודה פעמיים על אלו המלים **לֹא-תִרְאוּ פְּנֵי בְלֹתֵי אַחֵיכֶם** אֲתֶכֶם בעוד שיוסף כלל לא אמרם. ועוד תגדל הקושיה מדוע יאמר זאת יהודה בלשון עדות, **הַעֵד הַעֵד** פְּנֵי הָאִישׁ וגו' והוא לא העיד כך.

ויש לומר שדבריו של יוסף היו בלשון נחרצת כדבר שאין עליו עוררין, עד שנשמע כעדות, ועוד שהיו פניו לוהטים כמלאך ה' צבאות. לכן השתמש יהודה בפסוקים המיוחסים לכבוד אלקים הסתר דבר. **דלא תוכל לראות את פני.**

ואף על פי שכוונת פשט הדברים שלא יראו פני יוסף ללא אחיהם בנימין, מכל מקום, לעומקו של מקרא, ירמזון דבריו לומר, שדברי הקב"ה הם, לאמור, **לֹא-תִרְאוּ פְּנֵי, לא תראו פני** שכינה ולא תחזור רוח הקדש לפעם בכם, כל זמן אשר **בְּלֹתֵי אַחֵיכֶם יוסף אֲתֶכֶם,**

ויש להבין הקשר שבין ראשית ממלכת נמרוד וראשית ממלכת יוסף.

וכמבואר במדרש פליאה, שנמרוד לקח את בגדי החמודות מאדם הראשון, ועשו לקחם מנמרוד, ורבקה לקחתם מעשו ונתנתם ליעקב. ויעקב הנחילם ליוסף בנו, ועשה לו מהם כתנת פסים, כעין שעושים ציצית, והם הכתנות אור, שקבל אדם הראשון מהקב"ה. והם היו כעין הרמנא דמלכא - רשות מאת המלך - למלוך בעולם. ונלקחה המלכות מנמרוד וניתנה ליוסף. ועל כן מבואר, שראשית ממלכת נמרוד היא ההכנה לממלכת יוסף. לכן נרמז יוסף כבר בראשית ממלכת נמרוד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה לְאֹמֶר הַעֵד הַעֵד פְּנֵי הָאִישׁ לְאֹמֶר לֹא-תִרְאוּ פְּנֵי בְלֹתֵי אַחֵיכֶם אֲתֶכֶם (מג,ה)
ובפסוק ה' נאמר גם:
וּאִם-אֵינְךָ מְשַׁלֵּם לֹא נִגְדַּד פִּי-הָאִישׁ אָמַר אֱלֵינוּ לֹא-תִרְאוּ פְּנֵי בְלֹתֵי אַחֵיכֶם אֲתֶכֶם (מג,ה)

לעומקו של מקרא מקץ

אם כן העיקר חסר מן הספר. **הולכים**
להוריד מצרימה את מה או את מי.

ואכן, למפרע התברר שכל תכליתה של ארחת הישמעאלים היתה להוריד את יוסף מצרימה, ועל כן קרי ביה: והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה את יוסף.

ואשר על כן הוסיף יעקב על נכאת וצרי ולט גם בטנים ושקדים. בטנים כנגד וצפונה תמלא בטנם ישבעו בנים והגיוחו לתרם לעולליהם (תהלים יז, יד), שעתיד לברך את שני בניו להיות שבטי י-ה. ושקדים כי שוקד ה' על דברו לעשותו להוציאנו בעם רב וברכוש גדול.

ועל דרך הסוד, צרי דבש נכאת לט בטנים ושקדים, מראשי תיבות שלהם יוצא שם קדוש והוא **צדנלב"ש**. כמובא בספר שרשי השמות לר' משה זכותא, (הרמ"ז): צרי דבש נכאת לט בטנים שקדים. ועוד מובא בשרשי השמות ששם זה מכון לג' ספירות, מלכות, חסד וגבורה.

אתכם באחזה. ולשם כך עליכם להביא אל יוסף את בנימין.

ועוד יש לומר בדברי יהודה **העד העד**. שהן אותיות **עדה**. **עדה כנגד עדה**. עדה של עשרת הרוגי מלכות, שיצאו ליהרג בעוון עדה של אחי יוסף.

ויאמר אלהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים. (מג, יא')

נצנצה בו רוח"ק להזכיר ליוסף מחסדי המקום אשר עשה עמו בהוליכו אותו מצרימה ע"י ארחת ישמעאלים, ככתוב **והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה**.

ובהיות הנכאת וצרי ולוט רק סיבה נילוית כדי שיריה הצדיק ריה טוב,

לעומקו של מקרא מקץ

ובשימת לב, יש בפסוק כ"ג אותיות, ורק עם האות ו' של וְלֹט, יחד הוי כ"ד אותיות:

(מַעַט) צָרִי (וּמַעַט) דְּבַשׁ נִכְאֵת וְלֹט
בְּטָנִים וּשְׁקָדִים.

והאומרו ג' פעמים מזכיר ע"ב אותיות כשם ע"ב הק'.

ולעומקו של מקרא, ועל דרך הרמז, ירמוז פסוק זה למה שאמר דוד המלך ע"ה [תהלים כ'] יַעֲנֵךְ ה' בַּיּוֹם צָרָה יִשְׁגָּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. שהקב"ה עונה לאדם המתפלל, ושולח אליו את מלאכיו הקדושים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם, ויאמר א'להיהם של ישראל, אביהם שבשמים, אֱלֹהִים, אל מלאכיו הקדושים, אִם כֵּן אֶפְּוֵא זֹאת עָשׂוּ קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכַלְיֶכֶם, אם כן שהמתפלל לפני מתפלל אלי בכל לבו, זֹאת עָשׂוּ קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ, הן הזמירות של המתפלל אלי מן הארץ, קחו אליו מזמרת הארץ העליונה, ממה שהצליח בתפילתו לזמור עריצים ולזמור הפירות, בְּכַלְיֶכֶם בכנפיכם, וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מְנַחָה וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ הַמִּתְפַּלֵּל אֶת מִבּוֹקְשׁוֹ, וכנגד שלא בקש אלא מעט, הוֹרִידוּ לוֹ מְעַט צָרִי היא רפואה שבקש, וכנגד שבקש מעט הוֹרִידוּ לוֹ דִּי

כיצד: צ' היא גימטרי' של מל"ך. והיא מידת המלכות. נותרו אותיות דנלבש, והם גימטרי' של שד"י ע"ב. ע"ב הם ע"ב שמות הקדושים היוצאים מן הפסוקים ויסע ויבא ויט, והם כנגד ספירת החסד, שכולם שמות של חסד ורחמים. והשם שד"י הוא כנגד ספירת הגבורה. ויוצא מר"ת שאמר לעולמו דִּי. ובזה כיוון יעקב לסוף גלות מצרים. שכן ע"ב שמות הם היוצאים מפסוקים שנאמרו בקריעת ים סוף, ושד"י ירמוז שאמר לעולמו ולגלותינו דִּי.

ובמנחתו אשר שלח צדנלב"ש, כיוון יעקב אבינו לחזק את יוסף בספירת המלכות והחסד והגבורה. ברמזו שישמור על צדיקותו ובזה תימשך מלכותו. שכן צ' בגימטרי' מל"ך כנ"ל. ויוסף נקרא צדיק יסוד עולם. ובזה הוא מחבר את היסוד עם המלכות.

ועוד מובא בשרשי השמות להרמ"ז, ששם זה כוחו למצוא חן בעיני אלהים ואדם, ובעיקר כאשר קוראים את הפסוק ג' פעמים, שהרי עם כד תיבותיו יוצא ע"ב תיבות, כנגד שמות ע"ב הקדושים.

לעומקו של מקרא מקץ

שחשבו שהוא מלך מצרים ולא מפני שהוא יוסף. ובחלומו אמר אחד עשר כוכבים משתחווים לי. הכוונה ליוסף, ולא למלך מצרים. ובפירוש מדגישה התורה והם לא הכירוהו. אם כן מה הועילה השתחוויותם.

וייש לומר כי אכן המהלך של יוסף היה על שתי דרכים. דרך אחת שיחזרו בתשובה, ולכן אף אם לא הכירוהו. ולזה היו מהלכיו לעוררם לתשובה.

והדרך השנייה, להגשים חלומותיו, אך זאת ידע יוסף כי זה לא בידו והנחיתו להשגחה של בורא עולם.

ואכן הפעם היחידה שהשתחוו ליוסף מפני שהוא יוסף ולא מפני שהוא מלך מצרים, היא בפרשת ויחי בחזרם מלקבור את אביהם נפלו לפניו והתחננו לו שימחל להם על כל הרע אשר גמלוהו. ויבך יוסף בדברם אליו. ויש לשאול מדוע בכה. ויש לומר שהיה עומד נפצע מול דרכי ההשגחה העליונה אשר תבעה ביקריה, וכנ"ל. שבידו היה ליצור את התנאים להחזירם בתשובה אך לא בידו לגרום ולסובב הסיבות שישתחוו לפניו כולם.

צרכו, וימעט דבש היא פרנסה שבקש, וכנגד שבקש מעט, הורידו לו פרנסתו די צרכו, וכן הורידו לו בשפע נכאת וְלֹט וכוונתו בזה לטעם וריח טוב בלימוד, בְּטָנִים הם בנים פרי הבטן צדיקים וישרים. ויִשְׁקָדִים כי שוקד אני על דברי לעשותו.

וישקדי'ם הם נוטריקון: ושמיעת קולו דיה מלפני ליתן לו מבוקשו כל צרכו.

וְיִקְמְוּ וְיִרְדּוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי יוֹסֵף (מג, ט"ו).

וַיַּעֲמְדוּ כתיב. שעדין עומדים בְּמִצְרַיִם. שלא נאמר וישתחוו. ועל כן גלגל להם הסיפור עם הגביע כדי שיתקומו חלומותיו בכולם, ויתנו לב לשוב.

ובשימת לב במהלכיו של יוסף יש לשאול. אם רצה שיחזרו בתשובה, נחא. אך אם רצה לקיים את חלומותיו, כעין להגשים נבואותיו, הרי העיקר חסר מן הספר. כי כל מה שהשתחוו לו, היה מפני

לעומקו של מקרא מקץ

השם. אֱלֹקֵיכֶם וְאֱלֹקֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִטְמוֹן בְּאִמְתַּחַתֵּיכֶם כְּסֶפֶקְכֶם בְּאֵלֵי וְהָרִי מִקְרָא מְפֹרֵשׁ הוּא שְׂיוֹסָף צִוָּה לְשִׁים הַכֶּסֶף בְּאִמְתַּחַתֵּיהֶם.

וי"ל, שתי תשובות בדבר.

הא': אמנם כן, כספם בא אליו, והפריש ממנו מעשר, וכן הפריש משאר כספו כפי שלימדו אביו. וכספי מעשר נקראים כאילו **הקב"ה נתנם**. לכן שפיר קאמר אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם. ורמז בזה ואמר אלקי אביכם. שכן היה לְמוֹד אבא יעקב לומר **"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך"**.

ועל דרך הצח,

נרמז במילה **מטמון** נוטריקון:

מלמוני טעון מעשר ואותו נתתיו.

התשובה הב': המטמון שקבלתם הוא מעצה עמוקה של אלקיכם ואלקי אביכם שבקש לגלגל אותנו למצרים, לכור הברזל. ולכן אע"פ שאני שמתי הכסף באמתחותיכם, נחשב הוא כאילו אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם, שזה חלק מהתכנית האלקית להורידנו מצרימה.

ועתה סובבה ההשגחה העליונה שיתקיימו חלומותיו.

ועוד שידע והכיר כי כאן בא בעל החוב לגבות את חובו, וכי השררה באותה שעה תעלה לו בשנות חייו כפי שאמרו שנפטר לפני כל אחיו שנהג בהם שררה. ולא מצאנו עד כאן היכן נהג בהם שררה, **אלא באותו זמן שנפלו לפניו**, אותו רגע של שררה היה, שהמליכו עליהם את יוסף בהתחננם אליו. ולכן ויבך יוסף בדברם אליו שלא רצה להשתרר עליהם, ואע"פ כן נפטר לעולמו לפני כולם. לכן ויבך יוסף בדברם אליו, וכן מעוצמת גילוי ההשגחה דרך חלומותיו, כנ"ל, שנאמר בהם "ואחד עשר כוכבים משתחווים לי".

וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָכֶם אֵל-תְּיָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִטְמוֹן בְּאִמְתַּחַתֵּיכֶם כְּסֶפֶקְכֶם בְּאֵלֵי וְגו'. (מג, כג')

אינו מובן כיצד זה יוציא האיש אשר על בית יוסף בשם יוסף, דבר לא נכון מפיו, ועוד יאמר זאת בשם

לעומקו של מקרא מקץ

וַיֹּאמֶר גַּם-עֲתָה כְּדַבְּרֵיכֶם כִּן-הָיָה
אֲשֶׁר יִמְצָא אֹתוֹ יִהְיֶה-לִּי עֶבֶד
וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּים: (מד, ט-י')

יש לעיין, מדוע יאמר דבר והיפוכו.
שבתחילה הוא אומר גַּם-עֲתָה
כְּדַבְּרֵיכֶם כִּן-הָיָה, וכוונתו אֲשֶׁר
יִמְצָא אֹתוֹ מְעַבְדֶּיךָ וְמֵת, וְגַם-אֲנִי
נִהְיֶה לְאֹדְנִי לְעַבְדִּים, ומיד משנה
דבריו ואומר אֲשֶׁר יִמְצָא אֹתוֹ
יִהְיֶה-לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּים.

וייש לומר שהוכיחם בזה שלא למדו
ממה שאמר יעקב על רחל [סוף ויצא]
"עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה".
ונתגלגל הדבר ומתה רחל בדרך כי
ברית כרותה לשפתיים.

ובכך יובנו שתי תמיהות בדבריו.
א' מה הוא זה שאמר גַּם עֲתָה, הֲב'
מה הוא זה שאמר כְּדַבְּרֵיכֶם כִּן הָיָה,
הרי מיד סתר את דבריהם ואמר שלא
ימות אלא יהיה לו עבד.

ולזה אמר גַּם עֲתָה. גַּם עֲתָה אתם
נכשלים בזה. כמו אז בימי רחל, הרי
כְּדַבְּרֵיכֶם כִּן הָיָה שִׁיכוֹל לְהַתְקִיִּים
שלא יחיה ח"ו, כי ברית כרותה
לשפתיים. אלא פָּנוּ דַבְּרֵיכֶם, לא

לָמָּה שְׁלַמְתֶּם רְעָה תַּחַת
טוֹבָה. הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתָּה אֹדְנִי
כִּי וְהוּא נִחַשׁ וְנִחַשׁ בּוֹ הֲרַעְתֶּם
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם (מד, ד-ה).

על דרך הפשט התכוון לעניין
הגביע, ועל דרך הרמז, רצה לרמוז
להם בזה, ששילמו רעה תחת טובה
כאשר מכוהו, כי הוא לטובה התכוון
להפרישם מאיסורים חמורים לפי
שיטתו, ובמכירתו שילמו רעה תחת
טובה.

ועוד רמז להם ששילמו רעה תחת
טובה לאביהם, שְׁשָׁלַחוּ לראות את
שלומם, והם שילמו לאביהם רעה
שמכרו את בנו וגרמו לאביהם צער
גדול.

ועוד רמז להם באומרו הֲרַעְתֶּם
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לזרוק את אחיכם
לבור מלא נחשים ועקרבים. ולכן אמר
להם לגבי הגביע בלשון נופל על
לשון: וְהוּא נִחַשׁ וְנִחַשׁ בּוֹ.

אֲשֶׁר יִמְצָא אֹתוֹ מְעַבְדֶּיךָ וְמֵת
וְגַם-אֲנִי נִהְיֶה לְאֹדְנִי לְעַבְדִּים:

לעומקו של מקרא מקץ

עֲבַד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל-אַבִּיכֶם
(ד,מז, יז)

הרי שני הדברים סותרים זה את זה. אם הוא יהיה לי עבד, כיצד זה יעלו לשלום אל אביהם. הרי אין כאן שלום כלל. אלא רָמַז רָמַז להם, כשם שבנימין אין בו חטא, ואע"פ כן נמכר לעבדות, כך גם בי לא היה חטא כשמכרתם אותי לעבד. וכשם כשמכרתם אותי לעבד ישבתם לאכול לחם כביכול עולם כמנהגו נוהג ועליתם לשלום אל אביכם, כן עכשיו בנימין יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם, וכביכול עולם כמנהגו נוהג!

דרשת

הַשְּׁלוֹם דְּכוּלִּיָּה נִשְׁפָּה

וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל-אַבִּיכֶם.
מובא במדרש רבה. וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל-אַבִּיכֶם רַבִּי הוֹנָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶחָא: נַעַר פּוֹרְפוּרִיָּה [תפש בגדיו וניער אותם בחזקה כאדם המנער דבר מתוך כעס] ואמר: הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם

כמו שאמרתם אלא כן כמו שאומר לכם והוא: אשר נִמְצָא אתו יהיה לי עבד. ואתם תהיו נקיים. ובזה כיוון לשני דברים. ואתם תהיו נקיים בעניין הגביע, ואתם תהיו נקיים בעניין בנימין, שלא ימות.

הֲנֵנוּ עֲבָדִים לְאֲדֹנָי גַם-אֲנַחְנוּ גַם
אֲשֶׁר-נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ: (מז, טז)

יש ליתן טעם מה הוא החילוק שחילק יהודה בין האחים לבנימין, הֲנֵנוּ עֲבָדִים לְאֲדֹנָי גַם-אֲנַחְנוּ, גַם אֲשֶׁר-נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ. מדוע לא אמר הננו עבדים לאדוני בלא להמשיך גם וגם. אלא יש לומר שכך אמר יהודה: האלקים מצא את עוון עבדיך, גם בלא בנימין, שהוא לא היה במכירת יוסף. ולכן אמר גם אנחנו, שיש בנו עוון מכירת יוסף, וגם אשר נמצא הגביע בידו מבלי שיהיה בו עוון מכירת יוסף. אלא העוון שהגביע בידו.

וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ
אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה לִּי

לעומקו של מקרא מקץ

יְשׁוּפְנֵי וגו'. ופירושו: החשך יאפיל עלי ויסתירני.

ולעומקו של מקרא, ועל דרך הסוד יש לפתור על פי הזוהר הק' בלק דף קצ"ו ע"א, שְׁנִשְׁפָּה הם הרי החשך, לשם הולך הסטרא אחרא בעת שישראל מתפללים. ומי שאינו בא להתפלל עמהם הולך כביכול להרי הנשפה הרי החשך עם הסטרא אחרא. והבאים להתפלל מאירים את הרי החשך בתפילתם. ואז אין לסטרא אחרא אפשרות לקטרג.

וזה שאמרו לו הַשְּׁלוֹם דְּכוּלֵּיהּ נִשְׁפָּה!? אתה אומר עלו לשלום אל אביכם, אבל בלי בנימין אין זה שלום, אלא הרי החשך של הסטרא אחרא. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹנְחַת (תהלים קיט, קסה): **שְׁלוֹם רָב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ. ואין למו מכשול.**

ויש להבין מה מקום לצווחה זו, ומה רצתה רוח הקדש לענות לאחיו בזה.

ולעומקו של מקרא יֵאָמֵר שהיא אותה רוח הקדש אשר אמרה בעת השליכוהו לבור וְנִרְאָה מֵה-יְהִיּוּ חֲלֻמֹתָיו (וישב, לז, כ).

עלו לְשֵׁלוֹם אֶל אָבִיכֶם, (בראשית מד, יז). אֲמַרְיִן לִי הַשְּׁלוֹם דְּכוּלֵּיהּ נִשְׁפָּה!?! רוח הקדש צוֹנְחַת (תהלים קיט, קסה): **שְׁלוֹם רָב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ.**

יש במדרש זה שלש תמיהות:

- א. לשם מה נֵעַר פּוּרְפּוּרִיהּ שלו באמרו וְאַתֶּם עָלוּ לְשֵׁלוֹם אֶל אָבִיכֶם.
- ב. מה כוונתם בענותם לו הַשְּׁלוֹם דְּכוּלֵּיהּ נִשְׁפָּה.
- ג. למה התכוונה רוח הקדש כשצווחה **שְׁלוֹם רָב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ.**

ובהאיר מדרש זה וחידותיו יש לומר:

באמרו נֵעַר פּוּרְפּוּרִיהּ כוונתו בזה שיוסף תפס בבגדיו וניער אותם בעת שאמר להם וְאַתֶּם עָלוּ לְשֵׁלוֹם אֶל אָבִיכֶם, כמזכיר להם נשכחות על שהפשיטו כתנתו, והורידוהו לבור ועלו כביכול בשלום אל אביהם, כאילו לא ארע דבר.

ועדין נותר להבין תשובתם אליו באמרם הַשְּׁלוֹם דְּכוּלֵּיהּ נִשְׁפָּה!?

בדרך הפשט, נִשְׁפָּה הוא מלשון חֶשֶׁף. (ככתוב [משלי ז, ט'] בְּנִשְׁפָּה בְּעָרְבַיּוֹם יוֹם בְּאִישׁוֹן לִילָה וְאֶפְלָה: וכן הוא אומר [תהלים קלט, יא'] וְאָמַר אֶף חֶשֶׁף

לעומקו של מקרא מקץ

נר שמאיר פינות החשוכות. והוא יוסף הצדיק.

רמזי חנוכה

ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא

מנהג הסביבון שיסודו בהררי קדש להראות כי מה' מסובב הסיבות נסבב הדבר של נצחון המלחמה, כן אומר יוסף לאחיו חלומותי הם לא מהרהורי לבי, אלא מה' נסבב הדבר, ונרמז בפסוק וְהָיָה תְּסַבִּינָה אֲלֵמְתֵיכֶם וְתִשְׁמְחוּן לְאֵלֹמֵתִי.

ח' פעמים כתובה הכתנת בפרשת וישב, כנגד ח' ימים של חנוכה. כבמסכת שבת כא. בגדי כהונה שבלו מפקיעין אותן ומהן היו עושין פתילות למקדש.

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חֹלֵם וְהָיָה עֲמֵד עַל-הַיָּאָר. ואיקץ

עתה תובעת רוח הקדש את חשבון הנפש של האחים כאומרת: לוי הייתם מקיימים שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרְתִי, היה מתקיים בכם ואין למו מכשול, ולא הייתם שואלים עתה הַשְׁלוֹם דְּכוּלֵיהּ נְשִׁפָּה.

אבל מאחר ובחרתם לקיים וְלֹא יִכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֹם, עתה עליכם לשאול הַשְׁלוֹם דְּכוּלֵיהּ נְשִׁפָּה.

ועוד, שאם היתה ביניכם מחלוקת בהלכה, לגבי אבר מן החי ולגבי מסחר עם הנשים וכינוי השמות לבני השפחות [כמבואר בלעומקו של מקרא לפרשת וישב], לא הייתם צריכים להגיע לשנאה אישית. שהרי כתוב את והב בסופה, שלסוף נהיים אוהבים, ואתם תחת זה הגברתם השנאה ביניכם. שנאמר וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ. אם באמת הייתם מחשיבים עצמכם לְאַהֲבֵי תוֹרְתִי, היה מתקיים בכם את והב בסופה, וְאֵין לְמוֹ מְכֻשׁוֹל.

וכשמוע האחים את דברי רוח הקדש נעשו כולם אוהבים. ואשר על כן ידע יוסף כי זה הזמן להתגלות. מייד ויגש יהודה וגו' עד שנתגלגלו הדברים שאמר להם אני יוסף.

ועל דרך הצת, יבואר נשפ"ה, בדרך של נוטריקון:

לעומקו של מקרא מקץ

**בְּזֹאת תִּפְחָנוּ חַי פְּרָעָה אִם
תִּצְאוּ מִזֶּה. בְּזֹאת חֲנוּכָה תִּבְחָנוּ
כִּי צִדַּד נַחַתֶּם דִּינְכֶם לַחַיִּים, אִם
תִּצְאוּ מִזֶּה.**

**ועוד ר"ת: בזאת חנוכה, תב"חנו:
תהיו בבחינת חן וחסד. ח"י
פר"עה, כנגד ח' ימים פרסמתם,
עֵתָה הַתְּפָרְסַמְתֶּם.**

**א"ם תצאו מז"ה, נוטריקון: אמת
משפטכם תם, צדיקים אתם, ודינכם
מלכרזי זכאים הנכם.**

**ועוד: בזאת תבחנו אם תצאו מזה,
בזאת תבחן המחלוקת בין ב"ש וב"ה
אם פוחת והולך כנגד הימים הנכנסים
וכב"ש, או מוסיף והולך כב"ה כנגד
הימים היוצאים. והלכה כב"ה, ונרמז
בדבריו, אִם תִּצְאוּ מִזֶּה.**

כנגד הימים היוצאים.

והנה חלום. וכן בעת בא קץ הגלות,
והנה, היינו כחולמים.

**ויגלה ויחלף שמלותיו. ויגלה הן
אותיות ויגל ח', ויהי גילוי לח' נרות
חנוכה. ויחל"ף ר"ת ויהיו ימי חנוכה
לפרסום. שמלות"יו נוטריקון: שם
ל"ו תיו, שהקב"ה שם לעם ישראל
תיו אות וסימן לגילוי ולפרסום הנס,
והם ל"ו נרות.**

פענ"ח:

ר"ת פרסום עולם נר חנוכה.

**מנשה ואפרים. מנשה אותיות
שמנה. וגם אותיות שמן. וכן מְנַשֶּׁה
כִּי-נִשְׁנִי והוא רמז להשמן שפוחת
והולך כל שמנה ימים, כב"ש. ואַפְרַיִם
כִּי-הִפְרַנִּי ע"ש פריה ורביה הוא רמז
למוסיף והולך. כבית הלל.**

לעומקו של מקרא מקץ

ברכת הדלקת הנר

להדליק נר חנוכה. ר"ת נח"ל.

וכמובא באוהב ישראל מאפטא, והוא על פי הזוה"ק, יש נחל תחתון והוא

ר"ת בפשנו חכתה לה'.

ועל ידי הנחל התחתון שופע ישועות הנח"ל העליון, שהוא ראשי תיבות:

נוצר חסד לאלפים.

להדליק נר חנוכה בדרך של

בפשנו חכתה לה' היא כנחל

התחתון, המוריד שפע בעולמות מן הכתר העליון של:

נוצר חסד לאלפים, הוא הנחל

העליון, המשפיע שפע רחמים על

המחכים לישועתו, ומאיר לעם ישראל קץ גאולתו.

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל:

leshem895@gmail.com

